

INLEIDING

In Noord-Brabant staan meer dan honderd molens. De meeste leerlingen zullen er wel eens één van dichtbij hebben gezien. Maar hoe werkt een molen nu eigenlijk? Welke rol had de molen vroeger? En waarom vinden wij molens nu nog steeds interessant?

Het voorleesverhaal over Dries en Henk, twee jongens die rond 1870 leefden, is voor de leerlingen het begin van een ontdekkingsstocht rondom het begrip molen. Aan de hand van acht themakaarten verdiepen ze zich in verschillende aspecten die te maken hebben met molens. Zo leren ze over het beroep molenaar, de werking van de molen, soorten molens, energie, grondstoffen, techniek, molentaal, het Brabantse landschap en kunst.

In tegenstelling tot andere onderwijsprojecten over molens, staat hier de Brabantse situatie centraal. Leerlingen leren niet over de molen in het algemeen, maar over de molen in hun eigen omgeving. Zo worden ze aan het denken gezet over hun eigen erfgoed: wat is de waarde van de molen in de eigen omgeving?

Doelgroep

Groep 6

Groep 8 speciaal onderwijs

Leerdoelstellingen

- De leerlingen leren over de rol die de molen in onze geschiedenis heeft gespeeld. Ze ontdekken dat molens een belangrijk onderdeel zijn van ons cultureel erfgoed.
- De leerlingen maken kennis met de molen bij hen in de buurt.
- De leerlingen leren over het dagelijks leven rond 1870.
- De leerlingen leren hoe molens met behulp van onder meer wind en water energie opwekken. Ze leren over verschillende soorten energie vroeger en nu.
- De leerlingen leren dat de (wieken van de) molens vroeger een belangrijk communicatiemiddel waren.
- De leerlingen leren over de werking (techniek) van de molen.
- De leerlingen leren over het beroep molenaar vroeger en nu, en de plaats die de molenaar innam in de samenleving.
- De leerlingen leren over de relatie tussen het (Brabantse) landschap en de molen. Ze kunnen uitleggen waarom er in Noord-Brabant voornamelijk korenmolens staan.
- De leerlingen leren dat er verschillende soorten molens zijn en kunnen deze van elkaar onderscheiden.
- De leerlingen leren over het proces van grondstof tot product.
- De leerlingen leren dat molens een belangrijke inspiratiebron voor kunstenaars waren en zijn.

Dit project sluit aan bij diverse kerndoelen binnen de leergebieden Nederlands, rekenen en oriëntatie op jezelf en de wereld, en specifiek bij kerndoel 56: De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Door middel van dit project verkennen de leerlingen een aspect uit hun directe leefomgeving. Bijna elk dorp of stad van Noord-Brabant heeft wel een molen (gehad). Het project geeft ruimte aan de verschillende leerintelligenties. Zowel talige leerlingen als technisch georiënteerde leerlingen vinden verdieping in dit project.

Het is aan te raden dit project tussen maart en augustus uit te voeren in verband met de weersomstandigheden. De molenexcursie vindt grotendeels buiten plaats. Bij slechte weersomstandigheden is het molenbezoek te koud en te gevaarlijk.

Let op: bij hele slechte weersomstandigheden dient de excursie afgelast te worden in overleg met de molenaar.

VOORBEREIDING LESSEN

Inhoud lespakket

- Docentenhandleiding met lesomschrijvingen en voorleesverhaal;
- 8 themakaarten;
- 8 antwoordkaarten;
- 2 excursieopdrachten.

Opzet en tijdsinvestering

Het project bestaat uit de volgende onderdelen:

Onderdeel 1. Voorleesverhaal deel 1 (20 minuten)

In het introducerende voorleesverhaal leren de kinderen over het leven rond 1870 in een dorp in Brabant. De molen en de molenaar nemen in het verhaal een centrale plaats in.

Onderdeel 2. Aan de slag met de themakaarten (60 minuten)

De leerlingen verdiepen in groepjes hun kennis over verschillende aspecten van de molen aan de hand van acht themakaarten. Ieder groepje wordt expert over een thema.

Onderdeel 2b. Presenteren (optioneel)

U kunt de expertgroepjes een korte presentatie laten geven over hun thema. De hele klas raakt zo op de hoogte van alle onderdelen.

Onderdeel 3. Excursie naar de molen (90 minuten)

In drie groepen gaan de leerlingen zowel in als rondom de molen aan de slag.

Onderdeel 4. Voorleesverhaal deel 2 (20 minuten)

De leerlingen horen hoe het spannende verhaal afloopt.

Onderdeel 5. Lessuggesties en creatieve opdrachten (60 minuten)

Ter afsluiting van het project vindt u diverse extra lessuggesties voor (creatieve) verwerkingsopdrachten. De eindproducten kunnen de leerlingen aan elkaar presenteren.

De themakaarten en aansluiting bij vakken en leergebieden

Binnen het voorleesverhaal komt het vak geschiedenis aan bod. De themakaarten hebben een aspect van de molen als vertrekpunt. De themakaarten sluiten steeds aan bij vakken zoals geschiedenis, rekenen, Nederlands, aardrijkskunde, techniek, gezondheid, natuur en milieu. In de tabel hieronder vindt u een overzicht.

Nr	Naam themakaart	Thema	Vakken
1	De molenaar	Het beroep molenaar	rekenen, Nederlands, geschiedenis
2	Wat zeggen de wieken?	Molens als communicatiemiddel.	nederlands, geschiedenis
3	De techniek van de molen	Hoe werkt de molen	techniek
4.	Molenkracht	Molens en energie(bronnen)	natuur en milieu, techniek, rekenen
5.	Word molenexpert!	Soorten molens	aardrijkskunde, techniek
6.	Molens in Noord-Brabant	Molens in Noord-Brabant	aardrijkskunde, geschiedenis, Nederlands
7.	Zo maalt de molen!	Molens, grondstoffen en producten	gezondheid, geschiedenis, aardrijkskunde
8.	Mooie molens	Molens als inspiratiebron voor kunst	kunstzinnige vorming, Nederlands

Excursie naar de molen

Op onze website www.erfgoedbrabant.nl vindt u een overzicht van deelnemende molens.

U vindt per molen ook de contactgegevens van de persoon of instelling (bijvoorbeeld de marktplaats cultuureducatie) waar u het molenbezoek kunt boeken.